І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 19. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 29-го СІЧНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 29, 1958 No. 19. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ВИМАГАЄ 1.6 БІЛЬЙОНА ДЛЯ ШКІЛЬНИЦТВА

Вашингтон. — В понеділок 27-го січня президент Айзенгавер передав Конгресові своє звернення в справі запляннованої урядом 4-річної виховно-шкільної програми. У цьому зверненні Президент пропонує асигнувати 1,600,000,000 долярів на допомогу шкільництву, з чого один більйон долярів мало б бути асигнованих з федеральних фондів і 600 мільйонів мали б дати стейти. Згідно із пропозицією Президента 882 мільйонами із загальної суми на допомогу шкільництву диспонував би департамент здоров'я, виховання і добродійности і решта була б віддана до використання і відповідного розподілу Крайовій Науковій Фундації. Демократична більшість у Конгресі вважає заплановану урядом програму допомоги шкільництву невистачальною і пропонує збільшити цю допомогу видатно, у деяких випадках навіть подвоюючи її в порівнянні до урядового законопроєкту. Так, наприклад, сенатор Дж. Вільям Фулбрайт з Аркенсо, пропонує асигнувати із самих тільки федеральних фондів по 500 мільйонів долярів річно, значить, разом два більйони долярів на протяг чотирьох років. З такою ж самою пропозицією виступають сенатор Листер Гилл, голова сенатської комісії для справ праці і публічної добродійности і конгресмен Карл Елліот з Алабами, які в опрацьованому ними законопроєкті вимагають асигнування трьох більйонів долярів на допомогу шкільництву, особливо ж на підтримку розвитку і поширення наукових студій. Базовані ці пропозиції передусім на конечності успішної конкуренції із Совєтами у вихованні і вишколі наукових кадрів. Свою програму допомоги шкільництву вважає през. Айзенгавер лише тимчасовою, підкреслюючи у вступі до свого законопроєкту, що відповідальність за справу виховання лежить передусім не на федеральних, але на громадянських колах і приватних установах. Переданий Конгресові урядовий законопроєкт в справі допомоги шкільництву передбачає збільшення стипендій для студентської молоді і підтримування спеціяльними дотаціями окремих наукових і дослідних ділянок і починів. Між іншим, окрема сума мала б бути призначена на поширення навчання чужих мов. Головною метою запропонованої урядом програми є широка підтримка для заходів, зв'язаних із вихованням і вишколом нового наукового доросту і використання здібностей і талантів з-поміж молоді.

Армія має вистрелити першого сателіта ЗДА

Вашингтон. — 27-го січня повідомлено з департаменту оборони, що армія має вистрелити першого сателіта ЗДА. Цей вистріл може відбутися в найближчому часі, без попереднього повідомлення. Це рішення запало після того, як не вдалася проба вистрелити керовану ракету, яку випродукувала фльота, і при допомозі якої то ракети „Венґард" мали вистрелити штучний сателіт. Ще 9-го грудня минулого року не вдалася проба вистрелити керовану ракету „Венґард", але тоді думали, що ця невдача спричинена „механічною" помилкою. Тепер, це значить 25-го січня, переконалися, що треба б замінити цілу другу частину триступневої ракетної системи, що тривало б довший час, і тому здійснення програми вистрілу штучного сателіта перебрала від фльоти армія.

Андерсон не виключає можливости зменшення податків

Вашинґтон. — Секретар скарбу Роберт Андерсон заявив на телевізійній програмі „Нешенел Бродкастінґ Ко." — що уряд готовий діяти в тому напрямку, щоб не допустити до економічної знижки, яка погіршила б економічне становище країни. „Я певний того, що уряд не буде сидіти нечинно і приглядатися інфляції або дефляції", і тому можливе є зменшення прибуткових податків, якщо зайде така потреба для припинення поглиблення економічної знижки. Ця заява секретаря скарбу опублікована перед переслуханням, які веде спільна Економічна Комісія під проводом демократичного конґресмена Райта Петмана. Ця комісія має провірити, чи для ліквідації теперішньої економічної затримки треба зменшення прибуткових податків, чи, може економіка країни поправитися без урядових заходів.

Джан Д. Гобліцелл найменований на сенатора з Західньої Вірджінії

Чарлестон, Західня Вірджінія. — Республіканський губерн. Сесіл Г. Ундервуд 25-го січня найменував голову стейтового республіканського комітету Джана Д. Гобліцелла на становище сенатора, яке займав покійний демократ Метью М. Ніллі. Джан Д. Гобліцелл буде сенатором аж до кінця цьогорічної сесії Конґресу, бо в цьогорічних виборах виберуть нового сенатора, який урядуватиме аж до кінця каденції сенатора М. М. Ніллі, це значить до кінця 1960-го року. Внаслідок цієї зміни в Сенаті демократи мають тепер 49 сенаторів, а республіканці — 47.

В АМЕРИЦІ

● **Товариство Бейзболових Журналістів** відзначило в Ню Йорку своє 50-річчя. На прийнятті був присутній віце-президент Ричард М. Ніксон, а президент Айзенгавер прислав письмовий привіт, у якому зазначив, що бейзболові журналісти сприяли розвиткові цього роду спорту, який „символізує силу і дух Америки".

● **Товариство для Нищення Бурянів** обрахувало, що в ЗДА шкідливі рослини кожного року спричиняють шкоди на 5 більйонів долярів, забираючи у корисних рослин світло, воду і поживні речовини. Це товариство засноване в 1954 році, і в його роботі бере участь 700 науковців із ЗДА та інших країн.

● **Кількість срібла, зужитого в ЗДА** у 1957 році, зменшилася до 95 мільйонів унцій — на 5 відсотків у порівнянні з 1956 роком. Ціна на срібло в 1957 р. була майже така сама, як в 1956 р. Коштувала коло 90 центів.

● **Вільям Дж. Моґебґеб і Вільям Пілон,** лікарі із Тюленського університету заявили в Ню Орлінсі, Луізіяна, що медицина стоїть напередодні відкриття такої вакцини, яка забезпечуватиме проти перестуди, азійської інфлюенци і поліо. Вони твердять, що на нирках мавпи можна одночасно плекати віруси інфлюенци і поліо.

● **Кільканадцять конґресменів** із Ню Йорку й околиці вислали листи до секретаря здоров'я й виховання Маріона Б. Фолсома, в якому протестують проти продажу острова Елліс під Ню Йорком в приватні руки. „Елліс Айленд — пишуть вони — є історичною пам'яткою, і він не повинен стати приватною власністю".

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ЗДА ВІДЗНАЧАЮТЬ МАНІФЕСТАЦІЙНО 40-РІЧЧЯ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Українська маніфестація у Филаделфійському „Індепенденс Голл"

Соборно і величаво відзначила українська Филаделфія Сорокові Роковини Проголошення Української Народної Республіки Незалежною Державою. В сам день роковин в середу 22 січня повівав український прапор побіч американського на Сити Гол. Місцева преса принесла фотографії цих прапорів на ратуші міста американської свободи із відповідними коментарями про роковини державности України. Увечорі того ж дня відбулись урочисті Відправи у двох місцевих українських храмах, а саме в Катедрі Непорочного Зачаття і в катедрі св. Володимира. В першій відправляв парох о. Липин, у другій парох прот. митр. Савчук. В суботу, 25 січня вполудне відбулась велика маніфестація у славному в усьому світі Індепенденс Гол, що є колискою американської державної Незалежности. Не зважаючи на зливний дощ, зібралося кількасот українців — головно делеґатів українських установ і організацій із прапорами. Свято відкрив коротким словом голова Святкового Комітету д-р Володимир Ґалан, представляючи представника губернатора Пенсилвенії — суддю Комонвелту Пенсилвенія Глісона. Суддя Ґлісон говорив про значення свободи в житті народів і підкреслював велику ролю українського народу у здобутті свободи у світі. Зворушливу промову виголосила голова Союзу Українок п-ні Олена Лотоцька, згадуючи всіх тих борців, які віддали своє життя за свободу України і вільного світу. Під дзвоном Свободи покладено вінок від Українського Конґресового Комітету у Филаделфії. Були репортери газет і фоторепортери. Преса принесла звідомлення із фотографіями двох українок поруч славного американського Дзвону, фотографією судді Ґлісона з головою комітету д-ром Ґаланом і ген. Олександром Загродським, як почесним гостем святкування. У вечорі відбулася урочиста Академія при виповненій по береги залі Тави Голу. Академію відкрив д-р Ґалан. Молитву за поляглих борців і за свободу українського народу провів Митрополит УПЦ Іоан Теодорович. На сцену вийшла сотня колишніх учасників визвольних змагань із ген. О. Загродським у проводі. Між ними колишній капелян Українських Січових Стрільців о. крилошанин Роман Лободич, полковник Петро Дяченко, капітан лейтенант української фльоти Святослав Шрамченко, сотник І. Козак та інші.

Прегарну формою і змістом промову виголосив проф. д-р Роман Смаль-Стоцький. Американський уряд репрезентував член Американського Конґресу Достойний Ґю Скат. Його промова підкреслювала значення українського народу у боротьбі за свободу у світі. Адв. Пізнак промовляв від Централі УККА.

Велике захоплення викликала телеграма Президента Злучених Держав Айзенгавера, вислана для учасників святкування у Филаделфії на руки конґресмена Скота. В телеграмі Президент Америки не лише привітав українців Филаделфії із святкуванням Державного Свята України, але відзначував великий український потенціял в боротьбі за свободу у світі. Проклямацію губернатора Пенсилвенії Лідера про встановлення Українського Дня у Пенсилвенії відчитав адв. Петрик, а проклямацію посадника Филаделфії Ділворта пані Олена Лотоцька.

У концертовій частині, яку слухали і американські гості із конґресменом Скатом у проводі, Хор Кобзар із симфонічною оркестрою виконав кантату Миколи Лисенка „Б'ють пороги". Солістами були І. Гаврилів, М. Гнатюк і О. Татунчак. Диригував д-р Антін Рудницький. Баритон Михайло Мінський при акомпаніяменті Роксоляни Огродник виконав „Ой, поля, ви поля" В. Барвінського й арію з „Довбуша" А. Рудницького. Артистка Віра Левицька рецитувала нову поему Остапа Тарнавського „День 22 січня". Молоденька співачка Оксана Сов'як виконала при акомпаніяменті Богдана Перфецького „думку" Степового і „Тече вода" М. Фоменка". Вкінці хор виконав з оркестрою і з участю соліста Мінського кантату А. Рудницького 22 січня 1918. Свято закінчено відспіванням національного гимну, який відспівала вся двотисячна громада.

Вивішення українського прапора у Перт Амбой

Перт Амбой. — 18-го січня представники українського громадянства і члени президії святочного комітету, а саме о. Я. Габро, І. Швайлик, С. Галата, П. Стахів, Г. Тарасюк, Т. Грицай були на авдієнції у посадника міста і в їх присутності посадник підписав проклямацію про встановлення 22-го січня „Українським Днем" у місті. 22-го січня було вивішено український національний прапор на машті біля міської управи, а місцевий часопис „Перт Амбой Івнінґ Нюз" помістив статтю про сороКліття Української Державности. Комітет Об'єднаних Організацій міста Перт Амбою, який постав за ініціятивою місцевого Відділу ООЧСУ, і що його очолює п. Стефан Галата, професор місцевоз Гай Скул, підготовляє відзначення сороКліття Української Державности святочною академією, яка відбудеться 2 лютого увечорі у місцевій публічній школі при Гол Евню.

Урочисте зібрання в Гартфорді

Гартфорд. — В суботу 25-го січня ц. р. українці м. Гартфорду, Конн. масово зібралися на Урочисте зібрання, щоб відзначити 40-ліття проголошення Української Незалежної Держави. Свято відбулося під патронатом місцевого відділу УКК в найкращій залі Бирн Школі при масовій участі українців м. Гартфорду. Свято розпочато відспіванням американського гимну у виконанні Українського Хору при Відділі УКК під диригуванням п. Стасишина.

Промову в українській мові про 40-річчя проголошення Незалежности Української Держави виголосив генерал Шандрук. З черги п. Мельник прочитав проклямацію губернатора стейту Коннектикат та посадника м. Гартфорду про проголошення ним Українського Дня.

В концертовій частині взяли участь: співак Камінський відспівав чотири пісні — „Ой, гляну я, подивлюся", музика Волошина, слова Шевченка, „Друзям" музика Гнатишина, слова Максимова та дві арії з опери „Тарас Бульба, музика Лисенка. Національний хор м. Гартфорду під управою п. Стасишина відспівав пісні „Україно Мати, кат сконав", „За Волю Вітчизни", „Віє буря" та інші. На закінчення свята відбувся виступ пластунів і пластунок.

Урочиста Академія в Честері

Честер, Па. — В минулу неділю, 26 січня ц. р. честерська українська громада відзначила святочною академією великі роковини відбудови української держави перед сорок роками. Попереджена окремими повідомленнями в українській і місцевій англомовній пресі, академія, що відбулася в залі Українського Народного Дому при Ворд вул., зібрала всю місцеву громаду, яка з парохами обох місцевих церков о. мітр. Мициком та о. Збиром на чолі по береги виповнила велику концертову залю. Академію відкрив голова Філії УККА п. М. Муляр, який попросив адв. М. Пізнака проводити дальшою програмою. Першу промову виголосив п. Пізнак, а після нього промовляли: представник уряду з Вашинґтону, п. Кунціґ та представник посадника міста, член міської ради в Честері, п. Комісяк. Промову українською мовою виголосив у другій частині свята д-р Я. Падох. Концертову частину свята виповнили: хор під орудою о. Заяця, який відспівав низку стрілецьких і бойових пісень, в тім одну пісню композиції диригента, деклямації пп. Михайлів і Т. Пастушок та сольоспів М. Пастернак. Свято закінчив апель українських ветеранів усіх військових формацій, до якого стануло під проводом інж К. Кізюка 24 бувших військовиків, між ними одна жінка та один священик. В часі апелю мґр. В. Сич відчитав повний текст Четвертого Універсалу. Свято сорокріччя українського державного відродження пройшло дуже успішно. Як в чимало інших містах, в дні 22 січня повівав також на честерськім ратуші український національний прапор.

„Український День" у Рачестері

Рачестер. — Перший раз в історії української громади проголошено офіційно Український День у Рачестері. Спроби попередніх років завсіди натрапляли на труднощі, тому наша громада з зацікавленням слідкувала за цьогорічними стараннями місцевого Відділу УККА: проголосити Український День і вивісити наш прапор на ратуші м. Рачестеру.

На спеціяльній авдієнції у 1. заст. посадника м. Рачестеру, 21 січня ц. р., надаваній через телевізію, він, Дж. Фарбо урочисто вручив голові української делеґації, адв. В. Андрушину (голова Відд. У. К. К. А.) проклямацію, якою проголошено день 22 січня Українським Днем у Рачестері. У проклямаціє закликається зокрема усе громадянство м. Рачестеру включитись у святкування української громади та „молитись, щоб Україна відзискала свою незалежність".

Уперше повівав теж український національний прапор побіч американського у дні 22 січня ц. р. на міській ратуші. Згадки в місцевих англомовних часописах і вивішення прапору викликали не лише захоплення серед нашої громади, але і широке зацікавлення серед американців, про що свідчили численні запити спрямовані до Інформаційного Бюра міста Рачестеру та до голови Відд. УККА, адв. В Андрушина.

25 січня ц. р., у просторій залі Чембер оф Комерс відбулася Ювілейна Академія, на якій промовляли визначні американські політичні і громадські діячі: конґресмен К Б. Кітінґ, представник міста

Проклямація „Українського Дня" в Гемтремку

Гемтремк. — Заходом УКК. Відділу в Гемтремку, посадник міста Алберт Зак проголосив день 22 січня ц. р. „Українським Днем" на терені цього міста. Підписання проклямації відбулося 21 січня в бюрі посадника в ратуші. В цьому святочному акті взяли участь з української сторони пп.: інж. І. Панчак (голова Відділу УКК), інж. Я. Зубаль (секр.) і В. Тустанівський (скарбник), д-р О. Марітчак (Т-во „Самопоміч"), інж. В. Несторович (ред. „Нашого Контакту"), М. Кавка (Спорт. Т-во „Черник"), М. Витягловський („Пласт"), Михайлів („СУМА") і дві пані: д-р Т. Панчак і Л. Галяженко (63 СУА).

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Архиєпископ Кир Константин Богачевський,** Екзарх Филаделфійської Епархії звернувся до духовенства й вірних своєї дієцезії з закликом взяти участь у Світовому Марійському Конґресі, що відбудеться в днях 14—17 вересня 1958 року у Люрді (Франція). До участи в Конґресі запрошено всі народи світу, в тому числі й представників 22 народів з-поза залізної заслони. Під час Конґресу буде відмовлена окрема молитва за переслідувану Церкву. В рямцях Конґресу українці матимуть свою окрему секцію з українськими доповідями.

● **Тридцяті Загальні Збори Української Стрілецької Громади в Канаді** відбулися в неділю 12 січня ц. р. в Торонті. На зборах були присутні три засновники УСГромади, між ними інж. В. Коссар, гол. контролер УНСоюзу. До Управи УСГромади, переобрано більшість членів попередньої Управи. Головою залишився п. Петро Мантина.

● **Під час Різдвяних Свят і Нового Року** за старим календарем місто Вінніпеґ в Канаді, посадником якого є українець С. Дюба, було прибране святляними вінками.

● **Католицька пресова служба** повідомила, що в Больонії (Італія) у присутності архиєпископа Больонії кардинала Леркаро була відправлена урочиста Служба Божа на інтенцію української „Мовчазної Церкви". Відправляв цю Богослужбу український католицький священик о. Мирослав Марусин.

● **На голову міської ради здоров'я в Едмонтоні** обрано українця д-ра Василя Оробка, едмонтонського дентиста, що закінчив студії в Албертійському університеті і був якийсь час президентом Едмонтонського Товариства Дентистів.

Черговий успіх В. Ґураля, б. посадника Гіллсайду

Вільям Ґураль

Гіллсайд. Н. Дж. — Вільям Ґураль, бувший посадник цього міста і відомий український діяч, був заприсяжений минулого понеділка, 27-го січня, як адвокат з правом практики перед Апеляційним Судом стейту Ню Джерзі. Право адвокатської практики п. Ґураль здобув ще в 1950 р., а в 1956 р. дістав право адвокатського заступництва перед Найвищим Судом ЗДА у Вашинґтоні. Адв. В. Ґураль впродовж двох трирічних каденцій належав до комісаричного управління Гіллсайду і впродовж 1956-го року був його мейором, виступаючи часто в українських справах.

ЗДА ЗАПЕВНЯЮТЬ ДОПОМОГУ ДЕРЖАВАМ БАГДАДСЬКОГО ПАКТУ

ДОЛЛЕС НАКРЕСЛИВ У СВОЇЙ ПРОМОВІ ЗАСАДНИЧУ ПОЛІТИКУ ЗДА, ЩО БОРОНИТЬ ВІЛЬНІ КРАЇНИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Анкара. — Державний секретар Джан Фостер Доллес, промовляючи на першому публічному засіданні конференції держав Богдадського пакту, яка відкрилась в понеділок 27-го січня ц. р. в столиці Туреччини Анкарі, запевнив приявних представників Туреччини, Іраку, Ірану і Пакістану, що З'єдинені Держави поставлять до диспозиції свою „рухому могутню збройну силу" кожній з тих держав на випадок заатакування її Совєтами, чи будь якою державою, опанованою комуністами. Доллес пригадав важність доктрини Айзенгавера, яка обіцювала таку військову поміч кожній державі, яка почуватиметься загроженою і звернеться до ЗДА за допомогою. Він підкреслив значення, що його ЗДА прив'язує до колективних пактів безпеки. Тому ЗДА самі зв'язались із понад 40 різними державами задля оборони державної незалежности і миру. „Потенціяльний аґресор" — казав Доллес, назвавши так Москву — знає про готовість Америки поспішити з поміччю кожній заатакованій ним державі, як теж знає, що користі, що їх він міг би осягнути несподіваними наскоком, були б менші від велетенських втрат від американського відплатного удару.

Конференція Держав Багдадського пакту відбула в понеділок тільки одно публічне засідання. У вступній промові турецький прем'єр Мендерес, який проводить конференції, підкреслив приявність державного секретаря Доллеса, як доказ особливого значення, що його ЗДА прив'язують до Багдадського пакту. Прем'єр Пакістану Фіроз Хан Нун вказував на конечність відповісти на совєтський визов, яким для вільного світу стала фінансово-економічна поміч, що її щедро роздає Москва малорозвиненим країнам. Це був дуже прозорий заклик до ЗДА й Англії за збільшеною фінансовою допомогою. Кол. прем'єр Іраку Нурі ас-Саід, голова делеґації Іраку, закликав всі держави Багдадського пакту підтримувати арабський світ в його становищі в Палестинській проблемі. За пресовими коментарями — мусульманські члени Багдадського пакту хочуть відразу збільшеної фінансової допомоги, а ЗДА й Англія вважають, що треба спершу закінчити започатковані проєкти економічного характеру, а щойно потім говорити про нові потреби. Військова комісія конференції нараджувалась вже наприкінці мин. тижня. Головний військовий репрезентант ЗДА на конференції, ген. Максвел Д. Тейлор, шеф штабу суходільної Армії, заповів свій відлет з Анкари до Вашинґтону на вівторок 28-го ц. м. Державний секретар Доллес відлетить у четвер.

Німці готові прийняти атомову зброю

Бонн. — Лідер Соціял-демократичної партії в Німеччині д-р Еріх Оленгавер гостро заатакував уряд канцлера Аденауера, що той, мовляв, рішив прийняти від Америки атомову зброю для нової західньонімецької армії. За часописними коментарями, Оленгавер міг був дійти до такого висновку на підставі дуже обережних, а втім таки досить прозорих заяв міністра закордонних справ Брентано і міністра оборони Штравса. Вони не заперечили такій можливості, а тільки заявили, що цю справу вирішиться після одержання від головного команданта НАТО генерала Норстеда авторитетної опінії про військові потреби НАТО. Сам Аденауер, хоч як він підтримує ідею нових західньо-східніх розмов, які посунули б вперед справу з'єдинення Німеччини, заявив був, що смішно вимагати, щоб нова німецька армія була гірше озброєна, ніж інші довкільні армії. З другого боку Совєти смертельно бояться сильної і озброєної найновітнішою зброєю німецької армії і тому шантажують Західню Німеччину погрозами знищення. Німецькі соціял-демократи стосують пацифістичну й угодівську політику, одностайну з позицією англійської Партії Праці.

Юґославія дістане від ЗДА харчів на $60 мільйонів

Београд. — У столиці Юґославії отримано вістку з Вашинґтону, що ЗДА погодились продати їй новий транспорт харчів вартістю $69,000,000 за юґославську валюту, при чому, як це здебільша буває при таких трансакціях, більшість тієї суми залишається в країні імпорту у постаті фінансової допомоги. Таким чином Юґославія дістане, рахуючи від 1950 року, кругло $750 мільйонів економічної допомоги від ЗДА, з чого кругло половину становлять харчі з величезних американських сільсько-господарських резерв. Окремо треба рахувати на круло $1 більйон американську допомогу в доставах зброї й амуніції, особливо літаків, передусім у першому періоді після зірвання совєтсько - юґославських взаємин в 1948 році. У грудні мин. року на бажання самого Тіта припинено дальші військові достави з ЗДА до Юґославії, бо Тіто „образився" сумнівами й застереженнями, що їх висловлював Сенат у зв'язку з подвійною грою юґославського диктатора.

У СВІТІ

● **Д-р Ернст Гайнкель,** один із творців німецького летунства між двома світовими війнами і фактичний засновник летунської сили Гітлерівської Німеччини (бомбардувальники Гайнкеля), святкуючи своє 70-річчя, дав добру пораду західнім державам: не розголошувати своїх ляборáторійних дослідів, а тим паче винаходів, а робити їх потайки — аж до вибуху війни.

● **В Індії протягом 5-ох років** поліція даремно намагалася впіймати 37-річну „королеву бандитів" Путлі, яка стала леґендарною постаттю, подібною до Робіна Гуда чи українського Довбуша: на чолі своєї банди вона грабувала багатіїв і роздавала здобич бідним. Путлі згинула минулого тижня від поліційної кулі в центральній провінції Індії Бгопалі.

● **Комуністичний провід Східньої Німеччини** зробив гострий офіційний докір державному видавництву, що випустило пропаґандивну брошуру, в якій ЗДА й Англії признається перевагу в летунстві над Совєтським Союзом.

● **ЗДА й комуністичний Китай** вдержують між собою зв'язок лише періодичними зустрічами „на амбасадорському рівні" в Женеві. Ці зустрічі розпочалися 1 серпня 1955 р. і досі тривали по кілька чи кільканадцять хвилин, торкаючись репатріяції американських громадян з Китаю. З-посеред 76-х американців, які перебували в Китаї у 1955 р., є ще там тільки 6 — всі засуджені на в'язничні кари за „шпигунство". А. Джонсона, амбасадора ЗДА в Празі, який зустрічався в Женеві з комуно-китайським амбасадором з Варшави Ванґ Пінґ-наном, перенесено до Сіяму, але його наступник продовжуватиме цю сумнівну приємність задля збереження „контакту".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КРУТИ ЗОБОВ'ЯЗУЮТЬ

Разом із світлими роковинами українських січнів — проголошення української суверенности й державности дня 22-го січня 1918 року і акту про об'єднання всіх українських земель дня 22-го січня 1919 року — волелюбні українці в усьому світі — і ті, що продовжують активний і пасивний спротив на рідних землях та по совєтських в'язницях і концентраційних таборах, і ті, що, опинившися по цей бік залізної заслони, організують допомогу визвольній боротьбі України — відзначають ще й великі, вічнопам'ятні роковини Крутянського бою, що відбувся за тиждень після проголошення Четвертого Універсалу, 29-го січня 1918 року.

Вшановуючи — згідно із закликом Головного Отамана Симона Петлюри, проголошеним 22-го січня 1926 року, незадовго перед його трагічною смертю — пам'ять „лицарів боротьби за українську державність", пам'ять „лицарів вірности і посвяти", треба вшановувати найперше пам'ять учасників Крутянського бою, юнаків — гімназистів і студентів — що перші після проголошення Четвертого Універсалу своєю кров'ю і життям засвідчили вірність ствердженій у цьому Універсалі ідеї української суверенности і державности. Заслуговують вони на якнайглибшу пошану передусім тому, що своїм збройним виступом проти полчищ московського большевизму врятували честь української зброї і ствердили перед усім світом, що України не поневолити без спротиву і бою. Це ж недаремно навіть сучасні совєтські історики мусять признати сьогодні, що відкрився червоноґвардійцям під командуванням Муравйова шлях на Київ тільки „після того, як завдано вирішальної поразки військам Ради під залізничою стацією Крути".

Водночас із цим, це передусім Крути зобов'язують сучасні українські покоління, особливо ті, що опинилися поза межами України, дотримуватися заклику Гол. Отамана С. Петлюри ставати „моральним чотирикутником" проти всіх „негідних наступів на нашу єдність і на нашу вірність випробуваним ідеям" не тільки у святкові, урочисті дні, але кожного часу, кожної пори в нашій громадській і політичній діяльності. Ставати активно й рішуче проти всіх спроб розбиття у наших середовищах, проти проявів зневіри і розтічі, проти збайдужіння в наших рядах. Проти всього, що ділить нас і знецінює в очах світу нашу національну одностайність і солідарність.

Зобов'язують Крути українців у вільному світі стояти одностайно чотирикутнім „старокозацьким табором" зокрема сьогодні, коли справа української незалежности, справа української волі та державної суверенности стає справою волелюбних З'єдинених Держав Америки, справою вільного світу. Виступи вісімнадцятьох конґресменів в Палаті Репрезентантів у Вашинґтоні 22-го січня цього року — в 40-річчя проголошення української незалежности, і виступи одинадцятьох сенаторів в американському Сенаті 23-го січня ц. р. з цього ж приводу, із промовами й закликами до всієї американської нації вшанувати українську визвольну боротьбу зобов'язують українців до все більших зусиль, до щораз достойніших виступів, до дедалі імпозантнішої одностайности й солідарности. Українська громада по цей бік залізної заслони повинна показати себе справді таки гідною сподівань, висловлених американськими конґресменами і сенаторами, що вони, приєднуючись до українських святкувань, очікують дня, „коли незалежна Україна займе своє місце в сім'ї вільних націй", і їхніх признань, що „спротив України проти московської тиранії, її прагнення до волі та незалежности і її боротьба проти комуністичної і совєтської агресії є інспірацією для всього вільного світу".

Вимагають створення тривалого і діючого фронту української одностайности і підкреслюваної Симоном Петлюрою вірности випробуваним ідеям, вкладеним „законодавцем в акт свята української державности", також і всі ті заходи й акції, що їх започаткувала Москва для відзначення минулорічних роковин „встановлення совєтської влади на Україні" і створення „Української ССР". Цій совєтській річниці присвятили московські можновладці і їх намісники в Україні окремі числа журналів, газет, спеціяльні видання, обраховані на сфальшування історичної правди, на знецінення українських національних визвольних змагань та ідеалів, покладених законним представництвом України в основу акту 22-го січня 1918 року. Твердою і рішучою відповіддю на ці ворожі намагання мають бути не тільки наші виступи, наші маніфестації, наші академії з нагоди сорокаріччя 22-го січня і Крутянського бою, не тільки окремі числа газет і журналів, але в першу чергу наша невсипуща активність та жертвенність для здійснення тих ідеалів, за які Крутянські Лицарі принесли найвищу жертву — жертву крови і життя.

Любомир О. Ортинський

СУВЕРЕННА — В ПРОПАҐАНДІ ПОНЕВОЛЕНА — В ДІЙСНОСТІ

Ще від часу наказаних Москвою святкувань тристаріччя Переяславського договору большевицька пропаґанда не галасувала стільки про суверенність Украни, як останніми тижнями, з нагоди сорокаріччя УССР. Можна навіть сказати, що в порівнянні з тогочасним тенором святкувальної кампанії тепер підвищено мелодію на дві октави, допускаючи вже й „історично-патріотичні" екскурси і заподання „зонішньо-політичних" досягнень УССР.

І так, в грудневому числі київського „літературно-художнього та громадсько-політичного" журналу „Дніпро", в рубриці публіцистика приділено аж 13 сторінок „високопатріотичній" елеґії Івана Цюпи — „Думі про Україну", в якій читаємо: „Минуле нашого народу величне і прекрасне, і ми по праву гордимося ним. Ми не якісь там Івани без роду і племені, не якась чумаза, вайлувата нація хліборобів, як намагались доводити деякі буржуазні псевдоісторики. А хто грудьми своїми захищав рідну землю, і не тільки свою, від навали турків і татар? Хто на легких чайках та на байдаках дивом-дивним перепливав Чорне море, несучи розплату за розбійницькі наскоки бусурманів, наганяючи жах на Кафу, Трапезунд і Стамбул?" Зробивши далі деґресію в „сиву давнину", до „найдавніших часів Київської Руси — колиски трьох братніх народів — українського, російського і білоруського", Цюпа перескакує через кілька століть і відразу ж причалює до 1917 року. Тут іде опис „героїчних подій того часу", зтертий штамп большевицької пропаґанди зі Щорсом як головним героєм і Клементієм Ворошиловим, зарахованим до „славних синів українського народу". Для контрасту з минулим, і то навіть уже большевицьким з сучасністю, автор позичає в Тичини такий уступ: „Двадцять літ назад, не дивлячись на наше історичне місце серед європейських народів, деякі ще через плече поглядали на нас, називаючи нашу країну Малоросією, то Хохландією, а то й просто провінцією нещасною; а нині — слухайте! У всьому світі про нас знають під єдиним гордим іменем — Українська Радянська Соціялістична Республіка." Ще йде захоплення різними досягненнями України, „що стала республікою вугілля, чавуну і сталі", ще порівняльні статистичні дані про те, що за царату не було ні одної української школи, а тепер є 25 тисяч, і закінчується „Дума" гимном на честь „столиці нашої батьківщини — Києва".

В тім же самім числі журналу, в спогадах Леоніда Рубаненка п. з. „З Леніним в серці", показують читачеві „великого приятеля українського народу" Ілліча, що то в розмові з автором, тоді політруком червоної армії, не лише заявляє, що добре розуміє українську мову і заохочує його говорити нею, але ще й каже: „А полкам краще надавати імена національних героїв, що боролись за визволення України..."

Тоді коли Цюпа й Рубаненко вправляються в замовленій патріотичній фразеології, К. Литвин, голова правління „Українського товариства культурного зв'язку з закордоном" підмуровує „суверенітет" нібито фактами й датами. У статті, вміщеній в „Комуністі України" ч. 12 за грудень 1957 р., він подає ряд даних з діяльности очолюваного ним товариства, починаючи перегляд з туристичного руху. Отже, за 11 місяців 1957 року, — пише він — Україну підвідало 550 чужинецьких делеґацій; на заводах України приступило до науки 80 індійських студентів; в університетах вчилось 2,000 студентів і аспірантів з чужих країн. Далі він згадує двадцять чужинецьких, медичних екскурсій і перелічує досягнення українського спорту, хоч сам признає, що „українські спортсмени виїздили за кордон у складі команд СССР". Говорячи про Олімпійські ігрища в Мельбурні, він нараховує 14 золотих і 15 срібних медаль українських спортовців, а в розділі про культурний обмін із закордоном вказує на створення „Книгоекспорт", що „надсилає українську, художню, політичну, сільсько-господарську, науково-технічну та іншу літературу в 45 країн..." Цифру висланих у 1955 р. в ці країни томів він подає на 117,668 томів, а в 1956 — на 142,349 томів.

Неначе заключне слово в цій пропаґандивній вакханалії забирає президент чи голова Президії Верховного Совєту УССР Д. Коротченко в статті „Між рівними рівна", що появилась в грудневому числі московського журналу „Огоньок". Там читаємо: „Радянська Україна стала одною з найбільших держав Европи. Вона вийшла на міжнародну арену і приймає участь в роботі чисельних міжнародних організацій... І як би не біснувалися злющі вороги нашого народу — українські буржуазні націоналісти та інші вороги за кордоном — вони своєю зміїною клеветою не можуть затьмити тих колосальних успіхів, що їх осягнув український народ в братній сім'ї народів могутнього Радянського Союзу".

Диспропорція між большевицькою пропаґандою і наявною дійсністю в Україні та в її міжнародному положенні така разюча, що в будь-яку дискусію входити не доводиться. Бо вже самі факти, що на доказ „суверенности" притягають большевицькі пропаґандисти чисельність українських шкіл (і то тільки формально-мовно українських, бо своїм змістом російсько-імперіяльних), що туристами, яких водиться, як ведмедів на мотузку, намагаються доказати „живі зв'язки з закордоном" — говорять за себе. Але тут ще йде про внутрішньо-українські справи, і большевицька пропаґанда може розраховувати на німу, терором вимушену мовчанку населення України, яке не всилі спростувати брехні. Але зовсім „весело" стає, коли товариш президент починає говорити про „вихід України на міжнародну арену". Якщо він має на увазі членство УССР в Об'єднаних Націях, то, крім формально-правної сторінки, в ньому стільки ж суверенітету, що й в положенні римських ґлядіяторів на неронівських аренах. В обидвох випадках скінчився сеанс — давай назад до клітки. З 82-ох членів ОН тільки „суверенні" Україна і Білорусь не мають своїх сталих представництв в Ню Йорку, і після сесії Генеральної Асамблеї ви знайдете в палаці ОН всіх, до представника Ґани включно, тільки представництв згаданих двох „суверенних держав" надаремно там шукати! Їх нема, за них „полагоджують справи" товариші з міністерства Ґромика.

Михайло Садовський

КРОВ МОЛОДІ ЗА УКРАЇНУ

Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю.
Симон Петлюра

Під ударами революції 1917 року московський імперіялізм, що так міцно тримав у своїх лабетах свободолюбні народи, які входили у склад імперії московських царів Романових, зазнав смертельного удару. Український нарід звільнившись від кайдан неволі, відразу ж приступив до організації власної держави. Устами представників його в Українській Центральній Раді, 22 січня 1918 року проголошено: „Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу".

І зараз же по цьому гордо і високо замаяв по всій Україні блакитньо-жовтий прапор незалежної української держави. Український нарід власними руками почав кувати свою долю. Українці почули себе, нарешті, господарями у власній хаті.

Але не надовго... Вже після т. зв. жовтневої революції, того ж таки 1917 року, не зважаючи на те, що Українська Центральна Рада складалася із справжніх народних представників, і то, здебільша з людей лівих політичних переконань, — вона стала об'єктом розбишацьких нападів на неї збоку нової московської влади — Совєту Народних Комісарів. Ця влада ніяк не хотіла примиритися з фактом існування України, як незалежної держави, що почала інтенсивно розбудовувати своє життя на демократичних принципах.

Партія большевиків-комуністів розпочала проти України шалену пропаґанду, твердячи, що Центральна Рада складається з ворогів працюючого люду, поміщиків та капіталістів, що генеральні секретарі, які становлять уряд України, тому й називаються „генералами". Комуністи закликали український нарід до боротьби проти української державної влади, обіцяли робітникам добре і радісне життя, а селянам — землю без викупу.

Українська Центральна Рада найбільше присвячувала часу й енерґії на вирішення питань соціяльного характеру і, на жаль, менше займалася питаннями організації збройної сили.

Які ж збройні сили мала Україна в момент проголошення IV Універсалу, та й чи взагалі мала їх? Підрахунку наших збройних сил у той час ще не було. Знаємо лише, що в різних губерніяльних і повітових містах та містечках були розміщені зукраїнізовані військові частини, що верталися з російського фронту. Більшість вояків з тих частин розходилася по домах, а лишався тільки свідомий елемент.

Найбільше війська було в столиці України, Києві — 6 піших полків і 1 кінний, разом з десяти тисяч вояків. Але й серед війська велася інтенсивна большевицька пропаґанда. Отже дуже невідрадно виглядала ситуація на нашому військовому секторі на початку 1918 року. А большевицька влада в Москві тим часом розпочала стягати своє червоне військо під наші кордони.

Одна червона армія під командою Єґорова стояла в районі Курськ-Вороніж, друга під командою Ремігова, в районі Гомель-Брянськ. Головне командування над обома цими арміями зосереджувалося в руках добре пам'ятного українцям, московського жандармського полковника Муравйова.

В додаток до цього лиха, з боку Жмеринки-Козятина надходили з австро-угорського й румунського фронтів збольшевичені московські військові частини, серед яких особливо відзначався своїми насильствами і грабежами 2-ий ґвардійський корпус, на чолі з широко знаною за свої жорстокості комуністкою, Євгенією Бош.

І ось на початку грудня 1917 року червоні армії Муравйова несподівано почали загальний наступ. Вістка про це заскочила і занепокоїла Українську Центральну Раду й уряд. Спішно почали відправляти на фронт більш-менш боєздатні віськові частини.

Використовуючи свою чисельну перевагу, армія Єґорова, протягом лише одного тижня займає Харків і наближається до Полтави, а армія Ремігова за цей же час займає Конотоп і підходить до Бахмачу, на шляху до столиці України.

У запеклих боях на цих двох напрямках великий спротив червоним арміям ставлять не тільки відділи молодого українського війська, а й українські повстанські загони.

Московський полковник Какурін у своїй книжці „Стратегіческий очерк гражданской войны", що вийшла в Росії у 1926 році, обчисляє українські збройні сили під час наступу Муравйова на 12 тисяч реґулярного війська та 60 тисяч повстанців. У тій же книжці він каже, що завданням цього раптовного наступу було чимхутчій окупувати Україну, щоб перешкодити українській делеґації у Берестю Литовському в мирових переговорах з центральними державами. Серед українських військових частин був т. зв. Бойовий курінь при Центральній Раді, що зорганізувався десь у кінці літа 1917 року. На кінець вересня він мав у своєму складі щось із 80 бійців — хлопців, які щойно покінчили київські середні школи та учнів старших кляс цих шкіл. Підпорядкований він був командантові УЦР, пор. Ганові, а командував ним сотн. Гречанівський, студент Київської Політехніки. Цей курінь відбував сторожеву службу в будинку УЦР, хоч посилано його й виконувати певні бойові завдання, як у самому Києві, так і в околицях. Окремі відділи куреня мали збройні сутички з большевиками в Києві під Арсеналом, у Маріїнському парку, на Подолі, на товаровій станції.

Коли стало відомо, що червоні армії ведуть наступ саме на Київ, УЦР видала заклик до української молоді ставати в ряди оборонців Батьківщини. Цей заклик найперше знайшов відгук серед студіюючої молоді столиці. В середніх днях січня 1918 року відбулося масове віче українського студентства, на якому вирішено організувати Студентський курінь, взявши за основу згаданий курінь при УЦР. Зараз же другого дня відбулася реєстрація в будинку УЦР, де так часто збиралася ця молодь, щоб послухати палких промов членів УЦР. Ці промови глибоко западали в молоді душі. Може цим і пояснюється той запал, з яким молодь відгукнулася на заклик. Всіх зареєстрованих відразу відпроваджено до будинку 1-ої Київської Військової Школи, який був порожній, бо юнаки школи вже виїхали на фронт. Командиром Студентського куреня призначено старшину Короля, а командиром 1-ої сотні — старшину Омельченка, студентів Київського Українського Народного Університету.

Не минуло й двох тижнів муштри, як Студентський курінь отримав наказ вирушити на фронт. Сотня Омельченка дістала сякий-такий військовий одяг, рушниці та по 10 набоїв до них і від'їхала в напрямку ст. Бахмач. Друга сотня лишилася в Києві і продовжувала формуватися, беручи одночасно участь в боях з червоними в самій столиці.

28 січня 1918 року 1-ша сотня Студентського Куреня, в складі 220 бійців прибула на стацію Крути, де й спинилася, бо ст. Бахмач і Плиски вже були зайняті червоними.

На ст. Крути сотня застала коло 200 юнаків І-ої Української Військової Школи, що в більшості теж складалася з студіюючої молоді, понад сорок бійців Хороше-Озерського Вільного Козацтва та душ з 20 гайдамаків. Разом щось із 400 бійців. Озброєння було: рушниці, 10-12 кулеметів і 2 гармати, з яких чинною була лише одна. Цю єдину чинну гармату поставлено на вагон платформу і обставлено мішками з піском, поміж якими встановлено 5 кулеметів. Керував цим імпровізованим „бронепотягом" сотник Лощенко.

Проти цієї невеличкої, маловишколеної військової сили большевики виставили понад 2 тисячі бійців піхоти, 600 матросів балтійської фльоти, гавбічну батерію та 2 бронепотяги. Большевицька піхота складалась здебільшого з китайців, мадярів та лотишів.

Штаб української військової групи розмістився в потязі, на ст. Крути. Двадцять бійців Студентського Куреня залишено на стації для охорони штабу, а решта сотні та юнаки Військової Школи подалися на кілометр вперед, де нашвидку-викопали дві лінії окопів. Приблизно за два кілометри перед окопами, ще перед їхнім туди приходом, зірвано двоторову залізницю.

Наша розвідка, яку обстрілював большевицький бронепотяг, донесла, що ворог підтягує свої сили, маневрує і, правдоподібно, готується до бою. Залишивши в окопах сторожову охорону, сотня Студентського Куреня вернулась на ст. Крути для відпочинку.

Ранком 29 січня на ст. Крути несподівано прибув військовий ешелон, в якому було до тисячі демобілізованих московських солдатів, що верталися з фронту. Частина з них мала при собі зброю. Вартовий старшина нашого штабу дав дозвіл цьому ешелонові доїхати до зірваного місця, щоб далі солдати йшли пішки, а команді потягу наказав привезти його назад на ст. Крути. Але, так не сталося. Доїхавши до зірваного місця, здемобілізовані солдати, за допомогою залоги большевицького технічного потягу, що якраз надійшов, почали направляти зірвану залізницю.

Штаб української бойової групи в найбільшому поспіху вислав туди на імпровізованому бронепотягу сотню юнаків військової школи з нака-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Мих. Махнівський

ЗГАДАЙМО ЇХ...

(Лицарям з-під Крут — від учасника бою).

Згадаймо їх, оттих, що впали рано,
Бо лиш розквітли в дні шалені і грізні
(Їх сонце волі кликало з туману),
Вони не знали ще, що то за слово гнів.

У серці янгольськім і чистім і неваднім,
Вони несли любов Батьківщині.
І так згоріли в полум'ї кривавім, гаднім
У ті щасливі нам і грізні наші дні.

Святий їх чин і та кривава жертва,
Як смолоскип нам світить і тепер.
Свідкує світові — Україна не вмерла
І змаг: здобути волю — в нас не вмер.

Це ж бо вони святили кров'ю дію,
До бою ринувши, як грізний з гір Беркут...
Умерши ж нам зоставили надію,
Що ще воскреснуть лицарі з-під Крут —
І нам поможуть збутись пут...

В осяйнім стольнім Києві, у славі,
Вони ще вип'ють з нами слави гар,
Як раз на завжди знищим сили тьмаві,
І аж тоді, полинуть в царство понад хмар.

Згадаймо їх, щоб серце нам, як криця
Крізь сотні літ дзвеніло і гудо...
Хай бій у Крутах крізь віки іскриться...
А в славну пам'ять їх —
ми — похилім голо...

А. Драган

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

(6)

17-го жовтня. ВІДПОВІДЬ ПРЕЗИДЕНТА НА ДРУГУ НОТУ НІМЕЧЧИНИ. Президент дає до пізнання, що переговори можливі лише з дійсним народним правительством. Гетьман України має віднестися до президента Вилсона в справі опорожнення зайнятих територій. Німецька революційна армія на Україні.

19-го жовтня. НЕДАЛЕКИЙ УПАДОК ГЕТЬМАНА СКОРОПАДСЬКОГО. Революція на Україні змагається. Австро-Угорщина розпадається. Мадяри і чехо-словаки проголошують независимість. Революційні заворушення в Німеччині.

У повідомленнях з України говориться про організацію „селянської армії", на бік якої переходять також німецькі вояки, вбиваючи офіцерів.

22-го жовтня. ВІДПОВІДЬ ПРЕЗИДЕНТА ВИЛСОНА НА НОТУ АВСТРІЇ: автономія для народів Австрії невистачаюча — самі народи мають тепер рішати про свою долю. Чехо-словаки проголосили своє правительство, а польські посли опустили віденський парлямент. Небезпека большевизму щораз більша.

24-го жовтня. „МАНІФЕСТ НЕ ВДОВОЛИТЬ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ НЕ МАЮТЬ ДОВІР'Я ДО ЦІСАРСЬКИХ ОБІТНИЦЬ" — ЗАЯВИВ Д-Р ПЕТРУШЕВИЧ.

26-го жовтня. УКРАЇНСЬКИЙ КАБІНЕТ УСТУПИВ. Змагання до повалення большевиків і нав'язання приязних відносин з альянтами.

У „Свободі" з 29-го жовтня появилась під величезним заголовком: „ГАЛИЦЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОГОЛОСИЛИ НЕЗАВИСИМІСТЬ" така коротка вістка подана також великими літерами на повну ширину сторінки:

„Амстердам, 25 жовтня. Українські Установчі Збори у Львові проголосили цілковиту независимість українських земель Австрії і Угорщини. Цюріх, Швайцарія, 25 жовтня. Галицькі українці проголосили независимість української держави, яка обіймає всі землі Австро-Угорщини, заселені українським народом. Нова держава, столицею якої є Львів, заявила, що вже більше не признає власти цісаря Карла, ані віденського правительства, а тільки власть міжнародної мирової конференції".

Історичний листопад

Повідомлення в „Свободі" за 1918-ий рік дійшли до свого вершка саме в тому історичному листопаді, на який припадає і формальне закінчення першої світової війни. Ось ці вістки в заголовних повідомленнях „Свободи":

2-го листопада. РЕВОЛЮЦІЯ В АВСТРО-УГОРЩИНІ. Туреччина прийняла всі услів'я альянтів та заключила роз'єм оружжя. Гетьман Скоропадський вислав українські війська на Холмщину і Підляшшя. В Катеринославі 40,000 німців збунтувались та вистріляли своїх офіцерів.

5-го листопада. АВСТРІЯ ЗАКЛЮЧИЛА РОЗ'ЄМ ОРУЖЖЯ. Австро-угорські українці злучились з Україною. Болгарія проголосила республіку. Угорщина республікою. Гр. Тіса замордований. Австро-угорська фльота в руках південних слов'ян.

Повідомленням у „Свободі з 7-го листопада, в якій подано вісті про перебрання влади в Галичині українцями, віддано окрему увагу на початку цієї хроніки.

9-го листопада. РЕВОЛЮЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ. Всі воєнні пристані і вся німецька фльота в руках революціонерів. Прем'єр польського кабінету проголосив Польську республіку.

12-го листопада. У цьому числі „Свободи" тільки один заголовок, найбільший за 65 років існування „Свободи": КІНЕЦЬ ВІЙНИ! Під цим заголовком також величезними літерами подана вістка: „Вашинґтон, 11 листопада. Роз'єм оружжя підписаний — проголосив департамент заграничних справ сьогодні о год. 2.56 рано. Війна закінчиться нині о год. 6-ій рано після вашинґтонського часу, то є о год 11-ій після часу в Парижі. Німецькі делеґати підписали роз'єм оружжя опівночі".

14-го листопада. НІМЕЧЧИНА ПРОГОЛОШЕНА СОЦІЯЛІСТИЧНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ. Просить президента Вилсона, щоб вплинув на злагіднення строгих условій роз'єму. АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР КАРЛО УСТУПИВ З ПРЕСТОЛУ. Австрійські німці проголосили злуку з німецькою республікою.

16-го листопада. МИРОВІ НАРАДИ ВІДБУДУТЬСЯ В ПАРИЖІ. Загальні втрати американської армії на 100,000 людей. Між поляками і українцями прийшло до заключення 5-дневного роз'єму.

19-го листопада. ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ. Вступні мирові переговори почнуться в половині грудня. Ген. Пілсудський перейняв власть реґенції. Дашинський іменований прем'єром Польщі.

21-го листопада. РОСІЯ ФЕДЕРАТИВНОЮ ДЕРЖАВОЮ. Україна має ввійти в склад російської федерації. Нове правительство на Україні. Переговори між поляками і українцями в справі спірних земель. Депутація американських українців у Вашинґтоні.

23-го листопада. МОСКАЛІ ПОВАЛИЛИ УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО. Московські війська під командою ген. Денікіна зайняли Київ. Адмірал Колчак іменований омським правительством диктатором Росії.

26-го листопада. СТВОРЕННЯ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ. Проф. Юліян Романчук іменований прем'єром, д-р Кость Левицький міністром закордонних справ. Загальні втрати ЗДА у війні виносять 236,117, між ними 53,169 вбитих. ВІСТКА ПРО ЗАЙНЯТТЯ КИЄВА НЕПРАВДИВА.

28-го листопада. ЛІБКНЕХТ ЗДОБУВ ВЛАСТЬ У НІМЕЧЧИНІ. Президент Вилсон виїде у вівторок до Франції. БОРОТЬБА В ГАЛИЧИНІ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ. Поляки просять альянтів, щоб обсадили Львів.

30-го листопада. КРИВАВА БОРОТЬБА У ЛЬВОВІ. Поляки вимордували багато тисяч жидів. Нове українське правительство в Києві має всеросійський характер.

Великі зміни в грудні

У грудневих числах „Свободи" знову вибиваються на перше місце повідомлення, що віддзеркалюють бурхливі події і зміни на Україні.

„Свобода" з 3-го грудня подає під великим заголоком що „УКРАЇНЦІ ПРОСЯТЬ АЛЬЯНТІВ О ПОМІЧ". У дальших повідомленнях під цим заголовком сказано, що (неназваний) голова української делеґації в Берліні заявив кореспондентові Ассошіейтед Прес, що українці кликали німців на поміч тільки тому, що альянти були далеко, а боротьба проти большевизму вимагала негайної акції. Далі він заявив, що німці зловжили договором, розігнали український парлямент і наставили свій уряд під проводом гетьмана Скоропадського, і тому висловив надію, що „альянти візьмуть Україну під свою опіку та уможливлять скликання установчих зборів". Далі інформується, що гетьман Скоропадський найменував князя Долгорукого командантом українських військ. Надруковано також обширні вістки про вчинені поляками протиукраїнські і протижидівські погроми у Львові.

„Свобода" з 5-го грудня подає переважно повідомлення про польсько-українські бої в Галичині.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Пасейк, Н. Дж.

Роковини 22-го Січня

Дня 19-го січня 1958 р. відсвятковано тут 40-річчя Української Незалежности. Свято пройшло надзвичайно величаво й виявило, що українська спільнота в Пассейку — Кліфтон, як й інші громади, пам'ятає про свої національні обов'язки та старається їх виконати відповідно до своїх спроможностей.

Свято зорганізували українські національні організації, згуртовані при філії УККА в Пассейку. В програму свята входили: проголошування програми — п. В. Мочула, відкриття — д-р Ничка, голова філ. УККА; святочний реферат — ген. П. Шандрук; сольоспів — М. Мінський, деклямація — В. Калин і хор Осередку СУМА з Ню Йорку під керівництвом п. Ковалика.

Бриджпорт, Конн.

Нарада українців з Лемківщини

12-го січня ц. р. відбулася у Бріджпорті, Конн., в залі місцевого Українського Народного Дому — при 500 Галет вул., нарада українців, уродженців Лемківщини, на якій обговорено справу заснування Відділу Організації Оборони Лемківщини.

На нараду, що її було скликано, за ініціятивою Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерсі, Н. Й., явилися українці, виходці з Лемківщини, що проживають в Бріджпорті, Ферфілді, Вестпорті та околиці. З-поза місцевих українців в нараді взяли участь представники Відділу Організації Оборони Лемківщини — Семен Гаврильчак, Павло Вовчак і Степан Женецький.

Степан Женецький пояснив приявним ціль та завдання Організації Оборони Лемківщини та потребу заснування її Відділу в Бріджпорті, у якому, та його околиці, живе багато країнців, що походять з Лемківщини.

Метою Організації Оборони Лемківщини є:

1. Домагатися політичними акціями та манiфестаціями від Польщі повороту наших людей з по - німецьких земель на Шлеську й Поморю, куди варшавський комуністичний режим примусово виселив українців з українських теренів за Бугом-Сяном, назад на рідні землі;

2. Допомагати морально й матеріяльно тим українцям, які повертають, з дозволом польських властей, чи без нього, з переселення, назад до своїх рідних сіл, на рідні землі, і там застають свої господарства понищені; поруйновані, а в їх хижах деколи сидять польські осадники;

3. Провадити освідомлюючу та культурно-освітню працю серед великої лемківської еміграції в Америці й Канаді.

Після живої виміни думок між приявними місцевими українцями, виходцями з Лемківщини й представниками Відділу Організації Оборони Лемківщини в Йонкерсі, Н. Й., присутні вирішили заснувати Відділ Організації Оборони Лемківщини в Бріджпорті, Конн. Для підготовлення й переведення Зборів Українців Лемківщини в Бріджпорті вибрано окремий Організаційний Комітет, до якого ввійшли: голова Українського Народного Дому в Бріджпорті-місті — Юрій Добош, проф. Василь Сливинський, —з Бріджпорту, Теодор Телеп з Ферфільду і Степан Телеп з Вестпорту.

Учасники наради вирішили скликати Збори Лемків в Бріджпорті на неділю, 2-го лютого 1958 р., год. 2:30 по пол., в залі місцевого Українського Народного Дому при 500 Галет вул., про що українське громадянство Бріджпорту й околиці буде ще відповідно повідомлене в українських церквах та летючками-запрошеннями. **Н. Н.**

Клівленд, Огайо

Збірка на Енциклопедію Українознавства

Церкви, школи та народні доми, побудовані українською імiграцією в Америці — це показчик великого нашого вкладу в загальне американське життя. Одночасно ця наша праця говорить усім про нашу високу культуру, перенесену із поневоленої Батьківщини у країну волі.

Одначе, на цих попередніх здобутках зупинитися не можемо. Щоденно життя ставить перед нами нові завдання, які мусимо виконати і які здоласмо виконати лише дружніми спільними зусиллями.

Входимо в добу, коли про долю народів будуть вирішувати не лише сили матеріяльні, але — й то передусім — сили духові. Люди, схвильовані подіями останнього часу, звертаються до науки й шукають там ратунку від стахіть, що можуть прийти вже завтра.

Перед нами, українцями, життя також ставить нові вимоги. Царська Росія заперечувала наше існування, а сучасна комуністична Росія фальшує нашу історію і заперечує нашу державність. Американські наукові установи та бібліотеки переповнені працями російських авторів, які неправдиво висвітлюють перед світом нашу справу.

Тільки наша правдива українська наука може протиставитись російській неправді: Сьогодні понад двісті наших учених і фахівців працюють над виготовленням Енциклопедії Українознавства. Наш обов'язок допомогти їм у цій їхній, такій нам необхідній, праці.

Комітет для збірки фондів на Енциклопедію Українознавства в Клівленді вирішив підтримати працю нашого загалу в усій Америці — поширити по всіх американських бібліотек нашу Енциклопедію. Комітет цей був вибраний на громадському вічу 15-го грудня 1957 року, на якому виступали праф. Кубійович та д-р Фіголь. У склад Комітету увійшли: дир. Іван Тарнавський, голова; Микола Тарасюк, заступник голови; Михайло Курах, секретар; Григор Бобків, касир; Дмитро Шмагала, Михайло Ждан та Григор Голембйовський — члени Комітету.

Вже проголошено й зібрано коло 2,000 дол. У кінці березня цього року відбудеться бенкет, що може дати також поважну суму. Крім цього, Комітет звернувся до громадянства Клівленду й околиць з закликом виконати свій громадянський обов'язок і зложити даток на рідну наукову працю.

Українська наука завжди отримувала засоби від свого народу. Наступні покоління подякують нашому громадянству в Америці за його працю, за його жертвенність — за виконання тих величних завдань, що їх перед нами поставила сучасна рішальна доба. **М. Тарасюк**

ПЕРЕД КОНЦЕРТОМ ЗОЇ ПОЛЕВСЬКОЇ В ТАВН ГОЛЛІ

Відома українська челістка Зоя Полевська виступала в найголовніших музичних центрах Европи, З'єдинених Державах та Канади з власними концертами а також солісткою в супроводі найславніших симфонічних оркестр, як, наприклад, Віденської Філармонії, опери „Ля Скаля" в Мілялі, Римської Філармонії та ін.

Її американський дебют відбувся у великому Карнеґі Голл, а її виступ 9-го лютого 1958 р. в Тавн Голлі буде другим її концертом в Ню Йорку. Мистецтво Зої Полевської викликало признання світових критиків, композиторів та дириґентів. Зої Полевській висловив своє признання славетний дириґент філармонійних оркестр (Берлін, Відень) д-р Вільгельм Фуртвенґлер.

Зоя Полевська

За виконання музичних творів видатного італійського композитора, директора Римської Філармонії Альфреда Казелла вона одержала, як особистий подарунок, дві його композиції „Нотюрно" і „Гаронтема", на яких він написав своє признання: „Майстрові віольончелі Зої Полевській", заявивши при тому, що ніколи не чув такого прекрасного виконання.

Відомий римський музичний критик Рафаельо Ренсіс пише про нашу віольончелістку на сторінках журналу „Іль Мондо Музікал": „Зоя Полевська посідає цілковиту майстерність. Слухачі були зачаровані перфектністю її інтерпретації."

Міляно не менш ентузіястично прийняло Зою Полевську. В міланському „Аванті" читаємо: „Шляхетність і краса тону! Її виконання палке й глибоке. Чудове піднесення та надзвичайна майстерність захопили слухачів, які влаштували їй ентузіястичне прийняття."

У Римі, де Зоя Полевська багато концертувала в радіо, вона дістала таку опінію від головної дирекції Державного італійського Радіо та Телевізії: „Чудова, високоцінна солістка, яка завжди досягає найкращої якости інтерпретації."

Оцінюючи її виступ у Відні, знаний музичний критик Отто Репп пише: „Велика насолода! Різноманітність експресивних фраз, чудовий тон, елястичність та ніжність інтерпретації. Зоя Полевська — великий майстер!"

За свою концертову діяльність Зоя Полевська одержала від Ватикану нагороду ордена „Дама д'оноре ді Меріто дель Капітоляре Мелітаре Ордіне делля Конкордіа", що надається за вийняткові досягнення в ділянці науки та мистецтва.

Її здобуток на мистецькому полі є рівночасно добрим вкладом у скарбницю української музичної культури.

В Швайцарії (Женева) „Журналь де Женев" про Зою Полевську писав: „Технічна легкість виконання поєднується у неї з меляхолійною глибиною, здібною до зворушливих піднесень."

Також Канада прийняла з ентузіязмом нашу челістку. „Ля Пресс" писала про неї: „Ця молода дівчина є чудо. Молода віольончелістка показала дивовижну легкість, ясність, певність та точність, повну, теплу звучність, блискучу пам'ять! В концерті Дворжака вона дала захоплюючу інтерпретацію."

У ЗДА Зоя Полевська грала новий концерт для чельо в супроводі оркестри відомого американського композитора і музичного критика Вірджіля Тамсона і дістала від нього найвищу оцінку. Її грою був захоплений також славний дириґент Леопольд Стоковський, який написав про неї: „Бездоганність її виконання та велика витонченість справили на мене незабутнє враження. Вона має блискучо розвинену техніку, а її виконання повне вогню та ентузіязму."

Гра Зої Полевської дістала також признання відомого американського челіста Григора Пятигорського, який настільки захопився її грою, що, бувши з Ню Йорку, склав челістці візиту, при цьому приніс зі собою віольончелю славетного майстера Страдіваріюса, зроблену в 1714 році і оцінену на 100 тисяч долярів і він попросив пограти на цій віольончелі, щоб почути в її грі чарівні звуки цього рідкісного інструменту.

Зоя Полевська своєю майстерністю приносить славу українському імені серед чужинців і гідно репрезентує нашу музичну культуру. Тому треба сподіватися, що українське громадянство численно буде присутнє на її концерті 9-го лютого 1958 р. в Тавн Голлі, о годині 5.30 ввечорі. **Н. Н.**

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „ВЕСЕЛКА".

СПИСОК Ч. 16.

	Передплата	Пожертва	Разом
С. Вацяк, Шикаґо	10.00	5.00	
Д-р Р. Крупка, Шикаґо	4.00	6.00	
Д-р О. Сохан, Йонкерс	4.00	5.00	
Б. Розділський, Саскатун	4.00	4.00	
О. Бережницький, Боффало	4.00	2.00	
Р. Гавриляк, Рачестер	4.00	2.00	
М. Фесенко, Шикаґо	4.00	2.00	
М. Ласка, Гемтремк	4.00	1.50	
П. Базилевський, Бруклин	4.00	1.00	
Л. Жук, Монтреал	4.00	1.00	
С. Мазурок, Филаделфія	4.00	1.00	
М. Рудик, Ню Йорк	4.00	1.00	
М. Верхола, Клівленд	4.00	1.00	
В. Дячун, Дітройт	4.00	1.00	
Д-р С. Курилас, Балтімор	4.00	1.00	
О. Шеремета, Шикаґо	4.00	1.00	
І. В. Іванчук, Дітройт	4.00	1.00	
П. Кош, Акрон	1.00	1.00	
Ю. Ватаманчук, Шикаґо	5.00		
М. Кончак, Дітройт	4.00		
Д. Стець, Міннеаполіс	4.00		
Д-р М. Лободяк, Мейсон С.	4.00		
Б. Славутич, Монтерей	4.00		
Я. Колісник, Дітройт	4.00		
А. Діділовський, Гілсайд	4.00		
М. Хома, Балтімор	4.00		
А. Пресковиц, Ансонія	4.00		
В. Тустанівський, Дітройт	4.00		
Л. Гіна, Ню Гейвен	4.00		
В. Волинець, Вінніпеґ	4.00		
І. Онуфрик, Трентон	4.00		
З. Михалевський, Честер	4.00		
П. Кравець, Сиракюз	4.00		
П. Стецько, Шикаґо	4.00		
П. Гурський, Филаделфія	4.00		
Л. Луцишин, Филаделфія	4.00		
П. Добош, Питсбурґ	4.00		
С. Мельничук, Клівленд	4.00		
А. Курляк, Річмонд-Ванкувер	4.00		
Ю. Баран, Филаделфія	4.00		
О. Кміцикевич, Шикаґо	3.00		
М. Кухнер, Ню Бранcвик	2.00		
М. Кулинич, Балтімор	2.00		
М. Заяць, Шикаґо	2.00		
І. Петручок, Ст. Пол	2.00		
Т. Калмук, Парма	2.00		
І. Кливак, Монтреал	2.00		
І. Бачинський „	2.00		
Л. Шайнюк, „	2.00		
В. Папура, „	2.00		
Б. Танчин, „	2.00		
С. Грицин, „	2.00		
Д. Шмілка, „	2.00		
Г. Мирій „	2.00		
В. Остапок, Спенсер	1.00		
Р. Галабурда, Кліфтон	1.00		
І. Савчин, Н. Брадлок	1.00		
Н. Щур, Ранкін	1.00		
Бр. Св. Николая, Відд. 175 УНС, Дітройт		5.00	
Л. Ясінчук, Ню Йорк		5.00	
С. Гавриш, Юкон		3.00	
О. Червак, Дітройт		2.50	
А. Терещенко, Ню Йорк		1.10	
Т. Грицай, Дітройт		2.00	
о. А. Бабюк, Торонто		2.00	
Е. Біленький, Бруклин		2.00	
П. Н. Лисенки, Пітсфілд		2.00	
А. Гайдуков, Гопкінс		2.00	
О. Пирожинська, Бруклин		2.00	
П. Тарнавський, Филаделфія		1.00	
П. Гошовський, Лонг Айленд С.		1.00	
П. Данилевич, Клівленд		1.00	
П. Войтович, Дірборн		1.00	
Р. Кюхмалюк, Дітройт		1.00	
І. Затонський, Вунсакет		1.00	
Т. Скоробогатий, Лоді		1.00	
П. Гловацький, Вунсакет		1.00	
М. Врублівська, Шикаґо		1.00	
Б. Ілін, Шикаґо		1.00	
М. Шиян, Клівленд		1.10	
Н. Осадча - Яната, Ню Йорк		1.00	
В. Яворський, Дітройт		1.00	
Я. Базюк, „		1.00	
М. Ярема, „		1.00	
П. Хміль, „		1.00	
С. Зальопаний, „		1.00	
І. Іванів, „		1.00	
Б. Верещинський, „		1.00	
В. Футала, „		1.00	
Н. Бойчук, „		1.00	
Дрібними, „		1.00	
Е. Сітницька, Ню Йорк		1.00	
Р. Романський, Ню Гейвен		1.00	
А. Романенко, Міннеаполіс		1.00	
Н. Кунко, Филаделфія		1.00	
І. Шегда, „		1.00	
В. Хромяк, „		1.00	
Д. Мисько, „		1.00	
І. Потучко, „		1.00	
С. Филик, „		1.00	
Н. Чапленко, Бруклин		1.00	
С. Гуцалюк, „		1.00	
Ф. Маркевич, „		1.00	
Т. Марущак, Понтіяк		1.00	
В. Лещик, Картерет		1.00	
М. Ганас, Сейр		1.00	
Разом	$ 199.00	$ 103.10	$ 302.10
Раніше проголошено	$ 2,032.90	$ 1,770.10	$ 3,803.00
Разом все	$ 2,231.90	$ 1,873.20	$ 4,105.10

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової кліші, а члени УНСоюзу ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

КРОВ МОЛОДІ ЗА УКРАЇНУ

(Продовження зі стор. 2-ої)

ком за всяку ціну перешкодити направі залізниці, не спиняючись навіть перед ужиттям зброї. Але солдати, з моментом наближення до них юнаків, повсідали у вагони і рушили у напрямку ст. Бахмач, а на їхнє місце, як з-під землі, з'явився ворожий бронепотяг, який почав кінчати направу залізниці, щоб відкрити шлях на Київ. Заувавживши юнаків і нашого броневика, він відкрив по них сильний вогонь. Наш броневик був поцілений ворожим стрільном і мусів дещо відійти.

Незабаром за большевицьким бронепотягом з'явилися три чорні густі лави матросів, що пішли у наступ. Спостерігаючи це, сотня юнаків висіла з потягу, розсипалась у лаву й, відстрілюючись, відійшла до лінії окопів.

Розміщення українських сил було таке: праворуч від високого залізничого насипу залягли юнаки Військової Школи, ліворуч — сотня Студентського Куреня, а Хороше-Озерське Вільне Козацтво й гайдамаки провадили розвідку та тримали охорону й зв'язок із штабом.

За чорними лавами матросів посувалися сірі лави большевицької піхоти. З наших окопів відкрито з рушниць і кулеметів вогонь. Видко було, як падали на снігу чорні і сірі постаті. Але ворог не зупинявся, а розсипавшись у рідшу лаву, продовжував наближатися, охоплюючи праве крило сотні юнаків.

По окопах, стації та по штабі і потягу з амуніцією ворог відкрив сильний гарматній вогонь. На цей вогонь відповідала одинока гармата сотника Лощенка, та раптом і вона замовкла через брак набоїв. Невеличкий запас набоїв до рушниць в наших окопах теж був вичерпаний. Штабовий потяг, що мав з собою і вагони з амуніцією, під сильним ворожим вогнем змушений був відійти. Коли про це стало відомо, по окопах пронеслося грізне і страшне: „Набоїв нема"... Вогонь з рушниць і кулеметів, щодалі рідшав і нарешті зовсім припинився.

Тоді ворог з криком „ура" кинувся в багнети. Юнаки Військової Школи почали відступати, але вже було запізно. З близької віддалі ворог розстрілював їх і колов багнетами. Юнаки хоробро й завзято відбивалися, але вдесятеро сильніший ворог таки переміг. Стація Крути опинилася в його руках.

1-ша сотня Студентського Куреня, що була відділена від юнаків високим залізничим валом, не знала про відхід юнаків і все ще вперто боронила свої позиції. Аж ось смертельно ранено їх командира, Омельченка, а сотню оточено з трьох сторін. Тоді почала й вона відходити. Праве крило її відходило на стацію Крути, не знаючи, що там уже червоні матроси.

Сотні не лишилося більше нічого, як очайдушно кинутися на п'яних матросів з багнетами. Але сили її були без порівняння меншими від ворожих. В цій масакрі майже вся сотня полягла смертю героїв. В живих лишилося тільки 34 юнаки, що попали до неволі. Сім з них якось втекли, а 27, після страшних знущань, розстріляно. Вже пізніше селяни поховали їх у братській могилі, над якою поставили дерев'яного хреста.

Щойно аж 1-го квітня 1918 року, коли Україна звільнилася від большевицької навали, цих вірних і чистих, як сама ідея України, своїх синів народ український перевіз до Києва і з великою урочистістю поховав на історичній Аскольдовій Могилі, що на високому крутому березі Дніпра.

Бій під Крутами тривав п'ять годин і є одним з найперших маркантних епізодів збройної боротьби українського народу за свою волю й державність, після якого йде ціла епопея 1917-1924 рр., коли то прийшов з України останній повстанчий піший полк, що стояв під розказами армії УНР. Трагедія Крут увійшла вже в леґенду.

УКРАЇНКА РЕПРЕЗЕНТУВАТИМЕ СТЕЙТ КОННЕКТИКАТ В ЗАГАЛЬНО АМЕРИКАНСЬКОМУ КОНТЕСТІ

Ню Гейвен. — У міжшкільних змаганнях на тему „Чому демократія", що відбулися по школах міста Ню Гейвен і стейту Коннектикат, здобула першість українська учениця з Ню Гейвену п-на Ольга Горечко і їй припала честь репрезентувати цілий стейт на крайових змаганнях на цю ж тему, що відбудуться у Вашингтоні в днях 9, 10 й 11 лютого ц. р. Учасники цього контесту візьмуть участь в окремому прийнятті, влаштованому членами Конґресу.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ФІНАНСИСТА РОБЕРТА ЯНГА

Пам Біч, Флорида. — 25 січня тут трагічно згинув відомий фінансист і голова ради директорів Залізниці Ню Йорк Сентрал Роберт Янґ, який у віці 60 років застрелив себе в своєму зимовому домі на Флориді. Дружина й численна служба не чули пострілів в домі, який мас 25 кімнат, і трупа знайдено аж вполудне, хоч самогубство доконано зараз після сніданку. Причина самогубства невідома.

Короткі Вістки

● **Під час повені,** що навістила центральні обшири острова Борнео, згинуло — як повідомлено з Якарти — шість осіб.

● **Відкриття виставки** малярських праць сера Винстона Черчилла відбулося в четвер 23 січня в одній із мистецьких ґалерій Кензас Сіті. Виставка охоплює малярські праці Черчилла, зроблені між 1916 і 1957 роками.

● **Члени підпільної організації ЕОКА** на Кипрі застрелили двох діячів соціялістичного робітничого руху, який заперечив архиєпископові Макаріосові право виступати в імені кипрських греків. З цього приводу 10,000 робітників - греків влаштували в столиці Кипру, Нікозії, демонстрацію. Вперше за три роки греки демонстрували проти ЕОКА. Арх. Макаріос видав відозву, закликаючи народ до внутрішньої згоди, але між правонаціоналістичними і лівосоціялістичними таборами спір не втихає. Користає на цьому — Англія.

● **З Англії** експортовано минулого року 17,907,375 ґальонів шотляндської горілки „скач". Порівняльно з 1956 роком експорт зріс на півтора мільйона ґальонів.

● **У червоному Китаї** усунено з державних посад 40,000 осіб, здебільша бюрових службовиків, студентів та учителів, і відправлено поїздами у віддалені хліборобські провінції. Уряд пояснив це потребою робітних рук в сільському господарстві, знищеному минулорічними поводями. Разом з цими „неблагонадійними елементами" вивозять для роботи на ріллі також безробітних, що дістають допомогу з державної каси.

ЗДА й СССР підписали умову про „тісніші контакти"

Вашингтон. — Асистент державного секретаря для східньо-західніх взаємин Вільям С. Лейсі й совєтський амбасадор Георгій Зарубін підписали в понеділок 27-го січня ц. р. у Вашингтоні умову про „тісніші контакти" в культурній, спортовій та комунікаційній ділянках. Переговори велися чотири місяці та скінчилися дуже бідним компромісом. Так, наприклад, Совєти не погодились припинити заглушування американських авдицій Голосу Америки та інших радіовисилень, не погодились на те, щоб американці мали право пояснювати свою політику через совєтські радіо-телевізійні стації без попередньої совєтської цензури ані не погодились на скасування прерізних обмежень для американських туристів на території СССР. Осягнено згоду щодо обмеженої виміни радіо-телевізійними передачами та щодо подорожей вчителів, студентів, мистців, техніків, спортовців, журналістів і туристів. Умова складається з 14 уступів. Офіційно умова називається „Договором про виміну в культурній, технічній і виховній ділянках". Окремий уступ говорить про виміну групами спеціялістів промислу, хліборобства і медицини, інший каже про виміну відвідин членів американського Конґресу та Верховного Совєту СССР, про виміну університетських делеґацій, індивідуальних легкоатлетів і спортових дружин, про візити науковців і т. д. Справа безпосередньої летунської комунікації має бути ще окремо переговорена. Значення того договору покажеться щойно у практиці.

Крайова Рада Безпеки відзначила 45-річчя свого існування

Шикаго. — Крайова Рада Безпеки, яка веде статистику смертних а також нещасливих випадків, в січні цього року відзначила 45-річчя свого існування. В січні 1913 року її заснувала група урядовців, які працювали в сталевій промисловості, щоб запобігти нещасливим випадкам в своїх сталеварнях. Тепер бюджет цієї ради виносить коло 5 мільйонів річно, вона затруднює 400 осіб і має 12,500 членів-організацій. Крайова Рада Безпеки дбає про збереження життя й здоров'я не тільки на автострадах ЗДА, але також і в домах, фабриках, на фармах і в школах. В автових випадках кожного року гине коло 40,000 осіб, але малощо менше число осіб гине в нещасливих випадках в американських домах. Члени-організації платять вкладки, які є основою бюджету Крайової Ради Безпеки. Решта її бюджету походить з пожертв, які є звільнені від оподаткування.

Брокер заявив, що „СССР плянує цілу серію малих воєн"

Вашингтон. — Секретар армії Вілбер М. Брокер зізнавав на Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів і заявив „що немає найменшого сумніву в тому, що СССР плянує цілу серію малих воєн". Совєтський Союз має армію в силі 2,500,000 вояків, щоб при її допомозі вести „малі війни, захоплюючи країну за країною, — наприклад Індо-Китай та здобуваючи Південну Корею". На думку секретаря армії СССР не відважиться на загальну війну так довго, поки ЗДА мають атомову перевагу, бо така війна була б „самовбийчою" для комуністів. Комуністи ведуть підривну війну на Середньому Сході, в Сирії, Індонезії, стараючись захопити ті країни та приєднати їх до бльоку, що є поза залізною куртиною.

Директор бюджету погоджується на державну льотерію

Вашингтон. — Директор бюджету Персівел Ф. Брандейдж заявив на телевізійній програмі НБС, що він „радо погодився б на якийсь рід льотерії, щоб можна було зібрати хоч частину тих грошей, які американці кожного року видають на заборонені законом гри і льотерії." Директор Брандейдж заявив, що найкраще на цю ціль надавалися б федеральні бонди, відсотки від яких творили б льотерійний фонд, що уповажнював би власників цих бондів виграти нагороди. Подібні бонди видав минулого року англійський уряд; їхня вартість становить 2,80 доляра, а виграти можна, замість відсотків, суми від 70 до 2,800 долярів. Власники бондів програють тільки відсотки, а бондів ніколи не можна втратити. Та Брандейдж сказав, що не знає, чи секретар скарбу погодиться на таку льотерію, і чи Конґрес ухвалить потрібний законопроєкт.

На Мадярщині зрікся прем'єр Кадар

Будапешт. — Янош Кадар, який, як ставленик Москви став був прем'єром сателітної Мадярщини після здавлення мадярського повстання, зрікся свого становища, щоб перейняти становище першого секретаря мадярської компартії та міністра без окремого портфелю. Новим комуно мадярським прем'єром став доцеперішній міністер внутрішніх справ в уряді Кадара, д-р Ференц Мюніх, старий комуніст, який брав ще участь в комуністичному перевороті Белі Куна в 1918 році, а опісля по втечі до Росії боровся по стороні большевиків. На його місце міністром внутрішніх справ і першим віце-прем'єром став сталініст Антоль Апро. Міністер освіти Гюля Каляй став міністром без портфелю і членом партійного секретаріяту, а на його місце прийшла жінка, комуністка Валерія Бенке. Хоч ці зміни пересувають в тінь ненависного Кадара, що став символом нового поярмлення Мадярщини Совєтами, проте насправді вони скріплюють сталінський курс на Мадярщині, віддаючи більшу владу в руки Антоля Апро — стверджують знавці відносин.

Подяка

11-го січня 1958 року відбувся похорон

НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО БАТЬКА, БРАТА, ТЕСТЯ І ДІДУНЯ —

д-ра ВОЛОДИМИРА КУПЧИНСЬКОГО

проповідника української протестантської церкви в Ню Йорку.

Щиро дякуємо Всім, що взяли участь у Похороні і Тим, що усно чи письменно висловили нам Своє співчуття.

В першу чергу складаємо подяку Достойним Проповідникам: Іванові Салащинові, Дейвідові В. Беррі, Кеннетові Д. Миллерові і Ернестові Пейленові, за похоронну відправу і прощальні слова, Делеґації „Рілаєнс Ладж", за похоронний церемоніял у Каплиці, Веч. о. Іванові Гундякові і П. Юрієві Полюзі, за промови д-рові Романові Осінчукові і д-рові Остапові Баранові, за лікарську поміч.

Нехай Бог нагородить Їх Усіх за труд і серце!

РОДИНА КУПЧИНСЬКИХ

ЩЕ ТІЛЬКИ КІЛЬКА ДНІВ ДЛЯ РЕЄСТРАЦІЇ НЕ-ГРОМАДЯН

Служба Іміґрації та Натуралізації пригадує, що вже дня 31-го січня минає речинець обов'язкової реєстрації всіх не-громадян, що перебувають на території ЗДА. Згідно з вимогами закону, зареєструватися мають на протязі січня всі не-громадяни (за дітей до 14 років виповняють і підписують формулярі їхні батьки). Потрібні для реєстрації формуляри можна одержати в кожному поштовому уряді і туди їх треба після виповнення віддавати. За невиконання цього обов'язку реєстрації загрожує кара, почавши від грошової гривни аж до депортації включно. На терені стейту Ню Джерзі зареєструвалося досі 75,000 не-громадян (у минулому році їх було 82,000).

● **Син Президента, майор Джан Айзенгавер,** у своїй статті, вміщеній в журналі, видаваному середньою школою в Александрії, Вірджінія, написав, що він не може пригадати, щоб під час навчання в школі діставав якісь важливі поради від свого батька. Найкращі оцінки мав він в науці стародавньої історії і геометрії, а з усіх родів спорту найбільше любив ґольф.

● **Ген. Адольф Гойзінґер,** голова штабу збройних сил Західньої Німеччини, відвідав головну кватиру середньо-европейських суходільних і летунських сил в Ґалядбаху (Німеччина). Його привітала почесна варта з бельгійських, канадійських, німецьких, англійських і голляндських вояків. Ген. Гойзінґер, старий, штабовий німецький старшина був приявний у головній кватирі Гітлера 20 липня 1944 р., коли там вибухла бамба.

● **Кандидатуру Лестера Б. Пірсона** на становище провідника Ліберальної партії в Канаді під час конвенції цієї партії, що відбулася в дня 14—16 січня в Оттаві, запропонував канадійський посол українського походження Іван Дікур.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Т-во „Українська Січ", Відд. 39, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 2-го лютого 1958 р., о год. 3-ій по пол., в УН-Домі. На зборах відбудеться вибір делеґатів на XXIV конвенцію УНСоюзу. До численної участи проситься всіх членів. Вплачування вкладок і вирівнювання залеглостей буде 1-го лютого від год. 7-ої до 10-ої веч. і 2-го лютого від 12-ої до 3-ої по пол. — Управа.

ЛУДЛОВ, Масс. — Місячні й заразом Річні збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 253, відбудуться в неділю, 2-го лютого 1958 р., у парохіяльній залі — 4 Лакланд вул, о год. 1-ій по пол. Проситься членів і членкинь місцевих і позамісцевих прибути на збори з огляду на важливі справи, як вибір Управи на 1958 рік та вибір делеґата на конвенцію УНСоюзу. — П. Павлів, предс.; В. Фіцик, кас.; П. Пилипів, секр.

ДЖАНСОН СІТІ, Н. Й. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 21, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 2-го лютого 1958 р., о год. 2-ій по пол., в залі St. John Memorial Center. Проситься всіх членів прибути, бо є важливі справи до полагодження, між ін., вибір делеґата на конвенцію УНСоюзу у Клівленді. — П. Садовець, секр.; М. Гулачок.

АРНОЛЬД, Па. — Місячні збори Б-ва ім. св. Михаїла, Відд. 296, відбудуться в неділю, 2-го лютого, о год. 2-ій по пол., в залі Укр. Горож. Клюбу. На зборах буде вибір делеґатів на конвенцію УНСоюзу. — В. Собків, секр.

ВІЛКС БЕРІ, Па. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 223, повідомляє всіх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 2-го лютого 1958 р., в парох. залі, зараз по Службі Божій. Буде вибір делеґатів на конвенцію УНСоюзу й інші справи. Проситься членів прийти на час. — Управа.

ПІТТСБУРҐ, Па. — Звичайні місячні збори членів, Відд. 96, відбудуться в неділю, 2-го лютого 1958 р., о год. 3-ій по пол., в домівці клюбу. First National Ukrainian Home — 723 E. Carson St., South Side. На зборах буде вибір делеґатів на конвенцію УНСоюзу, яка відбудеться в місяці травні. Збори ці є дуже важні, тому Ваша присутність є потрібна. — А. Василик, секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

Посмертні Згадки

ВАСИЛЬ ВОЗОВИК, довголітній член Відд. 204 УНСоюзу в Ню Йорку, помер 17-го січня 1958 року, проживши 72 роки. Покійний нар. 1886 р. в селі Теребухівці, пов. Копичинці, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Анну, та 2-ох синів, Володимира й Михайла. Похорон відбувся, з похоронного заведення П. Яреми, до церкви св. Юра при 7-ій вул., а опісля на цвинтар Кальварія. — В. Й. П.!

В. Гасій, секр.

ЙОСИФ ХОМЯК, довголітній член Т-ва „Вільна Україна", Відд. 139 УНСоюзу, помер 18-го січня 1958 р. Похорон відбувся 22-го січня, з каплиці при 2010 W. 51st St, до церкви Рождества Пресв. Діви Марії при 4952 С. Полайна вул., а опісля на цвинтар св. о. Миколая. Покійний полишив у смутку 2 доньки, 1 сина, 3 внучки і правнуків. Покійний походив з м. Коломиї, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1924 р. — В. Й. П.!

Дмитро Кошіль, секр.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 4002. Зловісний знак.

TARZAN WAS LED TO A STRANGE, ROOFLESS CHAMBER, GHASTLY LIGHTED BY FLICKERING TORCHES!

AND THEN HE WINCED. IN THE CENTER OF THE ROOM WAS A BLOOD-STAINED ALTAR--

AND NEARBY, A GLEAMING, SACRIFICIAL KNIFE! 6-7-4002

Тарзана ввели до дивного приміщення без даху, мертвотно - блідо освітленого мерехтливими смолоскипами.

І тоді він здригнувся. На середині приміщення стояв поплямлений кров'ю вівтар...

А неподалік блискучий жертовний ніж!